

Zaaknummer : 00590541
Ons Kenmerk : ODH-2021-00035081
Datum : 6 mei 2021

Beschikking

Wet natuurbescherming - Beheer en schadebestrijding

Onderwerp

Opdracht ex artikel 3.18, eerste lid, Wet natuurbescherming aan de Faunabeheereenheid Zuid-Holland om de omvang van de standganzen populatie gedurende de periode 15 mei tot en met 31 juli 2021 in Zuid-Holland te beperken. Het gaat om de volgende ganzensoorten: de grauwe gans, de Canadese gans en de gedomesticeerde grauwe gans. Het populatiebeheer zal geschieden door het doden met gebruikmaking van middelen die krachtens de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden zijn toegelaten of vrijgesteld al dan niet in combinatie met een vangkraal en honden, niet zijnde lange honden.

Besluit

Wij besluiten:

- I. een opdracht ex artikel 3.18, eerste lid van de Wet natuurbescherming te geven aan de Faunabeheereenheid Zuid-Holland ter beperking van de omvang van de populatie van de grauwe gans, Canadese gans en gedomesticeerde grauwe gans (ook aangeduid met soepgans) in de provincie Zuid-Holland;
- II. dat bij de uitvoering van deze opdracht enkel gebruik kan worden gemaakt van de volgende methoden en middelen:
 - a. het doden met gebruikmaking van het middel DUKE's Carbon Dioxide dat krachtens de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden is toegelaten of vrijgesteld, met inbegrip van de gebruikmaking van alle middelen of installaties die noodzakelijk zijn om dat middel toe te passen;
 - b. het vangen door middel van bijeendrijven, waaronder in elk geval wordt begrepen het gebruik van de vangkraal in combinatie met een middel als bedoeld in onderdeel a;
 - c. honden, niet zijnde lange honden.
- III. de voorschriften 1 tot en met 10 te verbinden aan deze opdracht;
- IV. dat deze opdracht geldig is van 15 mei tot en met 31 juli 2021.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
voor dezen,

ing. L. Hopman
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Bijlagen:

1. Etikettering van DUKE's Carbon Dioxide (toelatingsnummer NL-0012083-0000) van het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (ODH-2021-00073385).

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

1. De Faunabeheereenheid Zuid-Holland kan de volgende personen schriftelijk toestemming geven voor uitvoering van deze opdracht:
 - a. de jachthouder in zijn jachtveld;
 - b. personen met schriftelijke toestemming van de jachthouder, mits de jachthouder lid is van de wildbeheereenheid;
 - c. leden van de wildbeheereenheid;
 - d. personen in het gezelschap van de onder a, b of c bedoelde personen.
2. De Faunabeheereenheid Zuid-Holland kan voorwaarden stellen bij het verlenen van de schriftelijke toestemming. De aangewezen personen (zie voorschrift 1) dienen te voldoen aan deze voorwaarden.
3. Alle personen die aanwezig zijn bij een bestrijdingsactie dienen op de hoogte te zijn van de inhoud van dit besluit.
4. De uitvoerder van deze opdracht dient dit besluit fysiek dan wel digitaal tijdens een bestrijdingsactie bij zich te dragen, alsmede (een kopie van) de schriftelijke toestemming waarop de door de Faunabeheereenheid Zuid-Holland toegekende uitvoeringscode is vermeld.
5. Uiterlijk de dag voorafgaand aan de actie dient vóór 20:00 uur door de uitvoerder melding te worden gemaakt bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, afdeling Toezicht en handhaving, team Groene Wetten. E-mailadres voor meldingen is meldingWnb@ozhz.nl, telefoonnummer is 078-7708081 (inspreken op antwoordapparaat). Hierbij moet de uitvoeringscode vermeld worden, evenals de locatie, de datum en het tijdstip waarop de bestrijdingsactie zal plaatsvinden.
6. Honden (niet zijnde lange honden) mogen enkel worden gebruikt voor het bijedrijven van de ganzen.
7. De toepassing van CO₂ dient te gebeuren volgens de etikettering van DUKE's Carbon Dioxide (toelatingsnummer NL-0012083-0000) van het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (zie bijlage 1). Bij een nieuwe etikettering dient conform de meest actuele versie te worden gehandeld.
8. Gevangen exemplaren van soorten waarop deze opdracht niet ziet, dienen onmiddellijk in vrijheid te worden gesteld.
9. Plastic merktekens, welke zich bevinden op gedode ganzen, dienen te worden geregistreerd op www.geese.org.
10. Metalen merktekens, welke zich bevinden aan gedode ganzen, moeten onder opgave van plaats en datum worden gemeld bij het Vogeltrekstation, via www.griel.nl.

AANWIJZINGEN VOOR GEBRUIK

- Voor alle soorten - beschermd én onbeschermd - geldt de zorgplicht ex artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming. Op grond hiervan dient zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te worden voorkomen.

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 31 december 2020 is de vorige opdracht¹ voor het vangen en doden van standganzen² door het gebruik van CO₂ en bijbehorende middelen in de provincie Zuid-Holland verlopen. Het beheer in deze opdracht was gebaseerd op het op 10 november 2015 goedgekeurde Faunabeheerplan ganzen Zuid-Holland 2015-2020 (hierna: FBP). De streefstanden van de populaties standganzen vastgelegd in het FBP zijn evenwel nog niet bereikt. In afwachting van het FBP ganzen Zuid-Holland 2020 – 2026 hebben Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland bij besluit van 18 februari 2021 het FBP 2015-2020 opnieuw goedgekeurd voor de periode van 1 maart 2021 tot 1 oktober 2021³ en heeft de Faunabeheereenheid Zuid-Holland (hierna: FBE) ons verzocht om dit jaar opdracht te geven tot het beperken van de populatieomvang van verschillende standganzen soorten, namelijk de grauwe gans, de brandgans, de Canadese gans en de gedomesticeerde grauwe gans, door middel van het vangen en het doden door het gebruik van CO₂ en bijbehorende middelen.

Procedure

Titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 5.1 Wet natuurbescherming zijn toegepast op deze beschikking.

Bevoegd gezag

De handeling wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 1.3 van de Wet natuurbescherming zijn wij bevoegd gezag voor het geven van de opdracht.

Toetsingskader en grondslag beschikking

Op grond van artikel 3.1, eerste lid, Wnb is het verboden om van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn opzettelijk te doden of te vangen.

Op grond van artikel 3.4, lid 1, onderdeel a, onder 2 Wnb is het verboden om, indien het vangen of doden van vogels als bedoeld in artikel 3.1, eerste lid, Wnb, bij of krachtens de Wnb is toegestaan, deze vogels te vangen of te doden met onder meer methoden voor massaal of niet-selectief vangen of doden van vogels.

Op grond van artikel 3.18, eerste lid, Wnb kunnen wij aan faunabeheereenheden of wildbeheereenheden, aan andere samenwerkingsverbanden van personen, of aan personen opdracht geven om, in afwijking van – onder andere – het bepaalde bij of krachtens artikelen 3.1 en 3.4, eerste lid Wnb, de omvang van een bij de opdracht aangeduide populatie van vogels te beperken. Deze opdracht kan worden verleend voor de redenen, genoemd in artikel 3.17, eerste lid, onderdeel a van de Wnb. Artikel 3.3, vierde lid Wnb is van overeenkomstige toepassing op de opdracht. Dit betekent dat de opdracht alleen kan worden gegeven als er geen andere bevredigende oplossing bestaat, één of meer belangen met de opdracht worden gediend en de maatregelen niet leiden tot een verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soorten. Op grond van artikel 3.18, vierde lid Wnb kan tevens opdracht worden gegeven voor het beperken van de omvang van populaties exoten of verwilderde dieren.

Bij het geven van een opdracht dienen wij op grond van artikel 3.25, eerste lid van de Wnb de middelen aan te wijzen die voor het vangen en doden van de vogels mogen worden gebruikt. Ook dienen wij op grond van artikel 3.18, eerste lid, jo. artikel 3.3, vijfde lid Wnb in elk geval voorschriften op te nemen, respectievelijk regels te stellen over de middelen, methoden of installaties die bij het vangen of doden van vogels worden

¹ Besluit van 20 april 2017, kenmerk: ODH-2017-00035383, zaaknummer 00473271.

² Standganzen worden in het faunabeheerplan als volgt gedefinieerd: "ganzen die in ons land broeden en hun jaarcyclus (vrijwel) volledig in of nabij hun Nederlandse broedgebieden voltooien. De naam standgans maakt duidelijk dat deze soorten zomer en winter in Nederland verblijven."

³ Besluit van GS van Zuid-Holland d.d. 18 februari 2021, kenmerk PZH-2021-765719412

gebruikt, de tijd en plaats waarvoor de opdracht geldt, en de wijze waarop het risico voor het behoud van de vogelstand wordt beperkt.

Beleid

Gedeputeerde Staten willen de inheemse ganzenpopulaties in Zuid-Holland duurzaam in stand houden, waarbij een evenwicht wordt gevonden tussen:

- de omvang van de van nature voorkomende populaties ganzen, in relatie tot;
- de (lucht- en openbare) veiligheid en volksgezondheid;
- de schade aan flora en fauna (natuurwaarden);
- de schade aan landbouwgewassen;
- de beschikbare financiën voor schadetegemoetkomingen.

Daarom is afgesproken:

- met reductie van de populatie standganzen, de schade veroorzaakt door ganzen, terug te brengen naar een acceptabel niveau;
- exoten en verwilderde gedomesticeerde soorten te bestrijden.

Hierdoor zullen de natuurgebieden een belangrijk deel van de ganzen kunnen herbergen, zal de noodzaak tot populatiereductie voor beheer en schadebestrijding sterk verminderen en wordt voldaan aan de internationale verplichtingen voor trekganzen.

De uitgangspunten en maatregelen voor het beheer van de ganzenpopulatie zijn vastgelegd in het FBP 2015-2020 voor ganzen, opgesteld door de Faunabeheereenheid Zuid-Holland. Het met de Faunabeheereenheid Zuid-Holland overeengekomen beleid vormt het uitgangspunt voor de concrete uitwerking in het FBP Ganzen.

Beoordeling

Voorgeschiedenis en (aanvullende) stukken

Bij besluit van 20 april 2017 hebben wij op basis van het FBP 2015-2020 opdracht verleend om jaarlijks in de periode van 15 mei tot en met 31 juli, eindigend op 31 juli 2020, de omvang van de populatie van de grauwe gans, de brandgans, de Canadese gans en de gedomesticeerde grauwe gans in de provincie Zuid-Holland te beperken door gebruik te maken van het middel Duke's Carbon Dioxide. Onze besluiten op bezwaar van 7 en 13 oktober 2017 zijn door de rechtbank Den Haag vernietigd. In hoger beroep heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: ABRvS) bij uitspraak van 15 mei 2019 de uitspraak van de rechtbank weliswaar bevestigd, maar heeft mede op basis van tijdens de hoger beroepsprocedure aangeleverde aanvullende informatie aanleiding gezien om de rechtsgevolgen van de vernietigde besluiten in stand te laten⁴. Het gaat om de volgende documenten:

- Ganzenbeheerplan Omgeving Schiphol 2018-2024;
- Wageningen University and Research (WUR) rapport 'Analyse van de maand-data baankruisingen van groepen ganzen zoals door Schiphol aangeleverd' van 30 mei 2018;
- Nadere onderbouwing schadegegevens, Pels Rijcken & Droogleevers Fortuijn Advocaten en Notarissen, RR/JK/11009082 van 22 januari 2019.

In onze onderbouwing van dit besluit nemen wij derhalve de relevante overwegingen van de ABRvS m.b.t. de toetsingscriteria voor dit besluit als uitgangspunt en vullen deze aan met informatie die dateert van na 15 mei 2019. Deze informatie is tevens gebruikt voor het (nog niet goedgekeurde) Faunabeheerplan ganzen 2021 – 2026, te weten:

- Schadecijfers van ganzen in Zuid-Holland over 2012-2019, zoals aangeleverd door BIJ12;

⁴ ABRvS d.d. 15 mei 2019 ECLI:NL:RVS:2019:1535.

- Integrale telling standganzen Zuid-Holland, CLM Onderzoek en Advies, oktober 2019 en november 2020;
- Gevangen ganzen Zuid-Holland 2017-2020 onder vorige opdracht.

Streefstanden

De streefstanden zoals opgenomen in het FBP 2015 – 2020 zijn tot op heden nog niet bereikt (zie tabel 1). Voor 2020 zijn de volgende streefstanden vastgesteld: 35.500 grauwe ganzen, 19.500 brandganzen en een minimum aan Canadese ganzen en gedomesticeerde grauwe ganzen. Bij deze populaties zijn de risico's voor de vliegveiligheid en de schade aan gewassen aanvaardbaar volgens het Faunabeheerplan. Lagere streefstanden zijn volgens de Faunabeheereenheid niet haalbaar.

Tabel 1: streefstand per ganzensoort en populatiegrootte in 2020 in Zuid-Holland⁵

	<u>Streefstand</u> 2020	<u>Tellingen juli</u> 2020
Grauwe gans	35.500	111.172
Brandgans	19.500	21.645
Canadese gans	minimaal	24.898
Soepgans	minimaal	2.634

Uit de standganzen telling door CLM uit 2020⁶ (tabel 2) blijkt dat de aantallen van de grauwe gans en de Canadese gans zijn toegenomen over de afgelopen jaren. Voor de brandgans geldt dat deze sinds 2012 afneemt en aangezien de streefstand bijna bereikt is, is populatiebeperking van de brandgans – in ieder geval voor 2021 - niet noodzakelijk. De aantallen van de gedomesticeerde grauwe gans blijven over de afgelopen jaren stabiel.

Tabel 2: populatiegrootte per jaar en ganzensoort

	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>	<u>2018</u>	<u>2019</u>	<u>2020</u>
Grauwe gans	73.627	76.167	78.396	72.703	77.031	88.002	93.426	95.225	111.172
Brandgans	27.996	19.074	21.899	27.891	20.374	23.581	19.763	20.804	21.645
Canadese gans	18.451	15.591	19.933	15.425	20.294	21.399	21.063	23.048	24.898
Soepgans	3.634	2.640	3.100	2.477	2.701	2.702	2.807	2.771	2.634

Beheer van standganzen

Om de bovengenoemde streefstanden te bereiken worden meerdere methoden van beheer toegepast op de standganzen populaties, waaronder afschot, nestbehandeling en vangen. Daarnaast worden locatie-specifieke maatregelen getroffen, zoals het weren en verjagen van ganzen, het plaatsen van kuikenwerende rasters en de inzet van foerageergebieden.⁷ Voor afschot, nestbehandeling en eierbewerking zijn vrijstellingen en een ontheffing van toepassing.

Vrijstelling

Voor de grauwe gans geldt een vrijstelling voor verjagend afschot van percelen met kwetsbare gewassen van 1 november tot en met 15 februari voor de regio Noordelijke Delta en van 1 november tot en met 29 februari in de regio's Delfland, Schieland, Veenweiden en Zuid-Holland-Noord. Voor de Canadese gans geldt dat deze gedurende het gehele jaar mag worden bestreden met het geweer onder de landelijke vrijstelling als bedoeld in artikel 3.15, eerste lid, van de Wnb. De gedomesticeerde grauwe gans (ook wel 'soepgans' genoemd) is niet beschermd en op grond van het aanwijzingsbesluit⁸ ex artikel 67 uit 2012 mag de gedomesticeerde grauwe gans worden bestreden met het geweer, een vangkooi en netten al dan niet

⁵ Faunabeheerplan ganzen Zuid-Holland 2015-2020

⁶ Integrale telling standganzen Zuid-Holland 2020, CLM Onderzoek en Advies, november 2020

⁷ Zie hoofdstuk 7 FBP 2015-2020.

⁸ Aanwijzingsbesluit ex artikel 67 Flora- en faunawet, Zuid-Holland van 2012

gebruikmakend van lokmiddelen. De inzet van vangkraal en CO₂ zijn echter niet in het aanwijzingsbesluit geregeld.

De afgelopen jaren is onder de vorige opdracht ook beheer van standganzen door middel van vangen en gebruik van CO₂ uitgevoerd (tabel 3). Men heeft echter geen optimaal gebruik kunnen maken van de opdracht als gevolg van de bezwaar- en beroepsprocedures, de kosten en de capaciteit van de uitvoerder DUKE's Faunabeheer.⁹

Tabel 3: aantallen gevangen ganzen vanaf 2017¹⁰

	<u>2017</u>	<u>2018</u>	<u>2019</u>	<u>2020</u>
Grauwe gans	1210	80	437	221
Brandgans	0	2	0	0
Canadese gans	413	161	647	404
Soepgans	0	40	0	37

Wanneer de opdracht optimaal benut kan worden levert deze methode een extra bijdrage aan het beperken van de standganzen populaties naast de andere, hiervoor genoemde, beheervormen. Per tijdseenheid kunnen meer ganzen worden bestreden dan met bijvoorbeeld het geweer. Dit komt ten goede aan het sneller terugdringen van de standganzen populaties. Bovendien kan deze manier van beheer toegepast worden op locaties waar bestrijding met het geweer niet is toegestaan of niet wenselijk is, zoals binnen de bebouwde kom en in natuurgebieden.

Toetsingscriteria

Wij zijn bevoegd een opdracht te verlenen indien er geen andere bevredigende oplossing bestaat, één of meer wettelijke belangen met de opdracht worden gediend en de maatregelen niet leiden tot een verslechtering van de staat van instandhouding van de grauwe gans en de Canadese gans (artikel 3.18 lid 1 jo. artikel 3.17 lid 1 sub a Wnb). Voor de gedomesticeerde grauwe gans hoeven wij op grond van art. 3.18 lid 4 Wnb niet te toetsen aan de staat van instandhouding en andere bevredigende oplossingen.

Geen andere bevredigende oplossing

Dit toetsingscriterium ziet op andere oplossingen dan beperking van de populatieomvang door middel van het doden van ganzen om het risico voor de vliegveiligheid en de landbouwschade veroorzaakt door standganzen tot aanvaardbare proporties te beperken. De andere beheermethoden die ook tot gevolg hebben dat ganzen worden gedood behoren hier dus niet toe. Het gaat bij dit criterium dus niet om het gebruik van (het dodingsmiddel) CO₂, maar om andere bevredigende oplossingen waarbij ganzen niet gedood worden. De alternatieve beheermethoden blijken evenwel onvoldoende om de schade aan gewassen terug te dringen en de veiligheid van het luchtverkeer te bevorderen, welke beiden samenhangen met de grootte van de standganzenpopulatie en de locatie. Zoals de ABRvS in punt 7.2 van haar uitspraak van 15 mei 2019 heeft geoordeeld hebben wij nauwkeurig en treffend gemotiveerd dat er in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer en ter voorkoming van schade aan gewassen geen andere bevredigende oplossing is dan het reduceren van de populatieomvang van ganzen.

Wij menen dat er dan ook geen andere bevredigende oplossing is dan het reduceren van de populatieomvang, waarbij onderhavige opdracht, zoals hiervoor reeds opgemerkt, een belangrijke aanvulling is op de bestrijding met het geweer. Alle mogelijke middelen zijn noodzakelijk om zo snel als mogelijk de vastgestelde streefaantallen te bereiken ten behoeve van het voorkomen van schade aan gewassen en ter bevordering van de veiligheid van het luchtverkeer, zo ook door gebruik te maken van CO₂.

⁹ Evaluatie NRV Convenant Schiphol 2016-2018

¹⁰ Bron: Faunabeheereenheid Zuid-Holland

Belang

Luchtveiligheid

Aanvaringen tussen vliegtuigen en ganzen kunnen ernstige gevolgen hebben omdat vliegtuigmotoren in de meeste gevallen zullen worden beschadigd wanneer een gans naar binnen vliegt of naar binnen gezogen wordt. Gelet op de omvang en het gewicht van de meeste ganzen kan ook een botsing met een ander deel van een vliegtuig ernstige schade tot gevolg hebben. Uit punt 7.1 van de uitspraak van de ABRvS van 15 mei 2019 blijkt dat wij, op grond van het Ganzenbeheerplan Omgeving Schiphol 2018-2024 en het rapport van de WUR van 30 mei 2018, in combinatie met hetgeen reeds in het bestreden besluit ter onderbouwing daarvan was opgenomen, een oorzakelijke relatie hebben mogen aannemen tussen de omvang van de populatie ganzen rond de luchthaven Schiphol en het aantal risicovolle baankruisingen. Op grond daarvan hebben wij ons op het standpunt mogen stellen dat de kans dat een standgans betrokken was bij een incident, zoals opgenomen in tabel 6.4 (op basis van incidenten uit 2012 en 2013) van het FBP, aanzienlijk is. Zoals tabel 4 laat zien blijft het totale aantal aanvaringen met ganzen in de jaren na 2013 'on and off airport', met uitzondering van de jaren 2014 en 2017, schommelen rond de 4. Het hoge aantal van 10 in 2015 lijkt een incidentele uitschieter. In 2020 hebben zich geen aanvaringen voorgedaan, maar dat heeft te maken met de gevolgen van het Covid-19 virus, waardoor er veel minder vluchten zijn uitgevoerd. Uit de cijfers leiden wij af dat het reduceren van de in de opdracht aangewezen populaties van ganzen nodig blijft in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer.

Tabel 4: totaal aantal aanvaringen met ganzen bij luchthaven Schiphol in de periode van 2012 - 2020¹¹

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
On airport	2	3	1	5	4	1	3	4	0
On and off airport	4	4	2	10	5	1	3	4	0

Landbouwschade

In punt 7.1 heeft de ABRvS in haar uitspraak geconcludeerd dat, hoewel er fluctuaties over de jaren 2000-2017 te zien zijn, het algemene beeld is dat de schade stijgt met de omvang van de populatie. Daarmee hebben wij aannemelijk gemaakt dat er een oorzakelijke relatie is in de verhouding tussen de omvang van de populatie en de getaxeerde schade en dat wij nauwkeurig en treffend hebben gemotiveerd dat zich een concrete dreiging van belangrijke schade voordoet.

Onderstaande tabellen laten zien dat ook na 2017 de schadecijfers wat betreft de grauwe gans fors zijn gestegen en wat betreft de Canadese gans na een daling in 2018 in 2019 weer zijn gestegen¹². Deze schadecijfers zijn gebaseerd op taxaties die gedaan worden in het kader van een tegemoetkomingsaanvraag. De schade veroorzaakt door Canadese gans en soepgans komt echter in beginsel niet in aanmerking voor een tegemoetkoming. De opgenomen schadecijfers voor deze soorten vormen dan ook geen realistisch beeld van de daadwerkelijke schade.

Tabel 5: getaxeerde schade (som van 1° snede, najaarsnede en zomersnede) per ganzensoort per jaar (in euro's)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Grauwe gans	367.878	388.421	338.568	300.759	394.387	584.485	593.461	672.918
Canadese gans	4.725	8.912	3.695	6.088	2.178	5.013	3.564	7.827
Soepgans	374	6	117	108	232	-	-	14

¹¹ Bron: Schiphol d.d. 13 april 2021

¹² Bron: BIJ12/Faunazaken d.d. 8 april 2021

Tabel 6: getaxeerde schade (som van 1° snede, najaarsnede en zomersnede) per ganzensoort per schadejaar (in kg droge stof)

	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>	<u>2018</u>	<u>2019</u>
Grauwe gans	1.631.977	1.494.439	1.366.539	1.357.191	1.806.494	2.407.275	2.391.620	2.696.577
Canadese gans	21.055	35.673	15.147	27.732	10.160	22.608	15.178	31.416
Soepgans	1.700	25	450	461	1.105	-	-	64

Tabel 2 laat zien dat de omvang van de populatie grauwe gans fors en Canadese gans licht is gestegen in de jaren 2018 en 2019. Dit komt overeen met de schadecijfers van beide soorten. Op grond van deze informatie concluderen wij dat er nog steeds een oorzakelijke relatie is tussen omvang van de populatie en getaxeerde schade, waarmee wij voldoende hebben gemotiveerd dat zich een concrete dreiging van belangrijke schade voordoet.

Op grond van het bovenstaande trekken wij de conclusie dat de opdracht het belang van de luchtveiligheid dient en landbouwschade voorkomt.

Staat van instandhouding

Het aantal grauwe ganzen in Zuid-Holland heeft sinds 2012 meerdere fluctuaties gekend en is in 2020 op zijn hoogst met meer dan 110.000 individuen (zie tabel 2). SOVON beoordeelt de staat van instandhouding van de grauwe gans als 'gunstig', zowel als broedvogel als niet-broedvogel¹³.

Ook voor de Canadese gans is de populatie in 2020 op zijn hoogst met circa 23.000 individuen (zie tabel 2). De Canadese gans is aangewezen als soort die niet in zijn voortbestaan wordt bedreigd of dat gevaar loopt en in het gehele land schade aanricht. De soort is derhalve op de landelijke vrijstellingslijst geplaatst. Daarnaast beoordeelt SOVON de staat van instandhouding van de Canadese gans ook als 'gunstig', zowel als broedvogel als niet-broedvogel¹⁴.

Gezien het feit dat de huidige omvang van de populaties standganzensoorten die in Zuid-Holland leven zich ver boven de streefstanden bevindt (zie tabel 1), zijn wij van mening dat de opdracht niet leidt tot een verslechtering van de staat van instandhouding van de in dit besluit opgenomen soorten standganzen.

Middelen en methoden

Bij het geven van een opdracht dienen wij op grond van artikel 3.25, eerste lid van de Wnb de middelen aan te wijzen die voor het vangen en doden van de vogels mogen worden gebruikt. Ook dienen wij op grond van artikel 3.3, vijfde lid Wnb in elk geval voorschriften op te nemen, respectievelijk regels te stellen over de middelen, methoden of installaties die bij het vangen of doden van vogels worden gebruikt. Hierbij kunnen wij slechts middelen, methoden of installaties toestaan, die zijn opgesomd in artikel 3.9 leden 1 en 2 van het Besluit natuurbescherming (hierna: Bnb). Hieronder valt het vangen door bijeendrijven, waaronder in elk geval wordt begrepen het gebruik van de vangkraal in combinatie met het doden met gebruikmaking van middelen die krachtens de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden zijn toegelaten of vrijgesteld (artikel 3.9 lid 2 sub a en b Bnb).

Tegelijkertijd verbiedt artikel 3.4, lid 1 onder a sub b Wet natuurbescherming het gebruik van middelen, installaties of methoden voor massaal of niet-selectief vangen of doden van vogels, waartoe onder andere het doden met gebruikmaking van 'middelen die krachtens de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden zijn toegelaten of vrijgesteld', in dit geval CO₂, behoort (artikel 3.4 lid 4 Wnb jo. art. 3.9 lid 3 Bnb). Op grond van artikel 3.18 lid 1 Wet natuurbescherming zijn wij bevoegd af te wijken van art. 3.4 lid 1 Wnb.

¹³ <https://www.sovon.nl/nl/soort/1610>

¹⁴ <https://www.sovon.nl/nl/soort/1661>

Bij deze opdracht achten wij het gebruik van koolstofdioxide (CO₂), de vangkraal (of een soortgelijk vang- en drijfmiddel) en honden, niet zijnde lange honden, om de dieren op te drijven en te vangen, de meest geschikte methoden. Hieronder zullen wij dit per methode onderbouwen.

Koolstofdioxide en een vangkraal

Op 4 juni 2015 is bekend gemaakt dat het middel "DUKE's Carbon Dioxide" per 1 juni 2015 is toegelaten ingevolge de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden (toelatingsnummer NL-0012083-0000). Volgens bijlage I bij de toelating is het gebruik van dit middel uitsluitend toegestaan als professioneel middel voor de bestrijding van gevangen ganzen op en in de omgeving van luchthavens ter bevordering van de luchtvaartveiligheid, en voor het beheer van ganzen in landbouwgebieden ter voorkoming van vraatschade aan gewassen.

Voorwaarden die gesteld worden aan het verantwoord gebruik van CO₂ bij het doden van ganzen¹⁵, zijn opgenomen in de etikettering van DUKE's Carbon Dioxide die behoort bij de toelating van dit middel op grond van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden. Wij hebben dan ook als voorschrift 7 opgenomen dat de toepassing van CO₂ bij deze opdracht dient te gebeuren volgens de etikettering (bijlage 1).

De CO₂ wordt toegepast in speciaal geprepareerde containers of voertuigen. Dit gebeurt ter plaatse in mobiele containers of voertuigen, omdat het transport van de nog levende gevangen ganzen een aanvullende, maar vermijdbare, welzijnsaantasting oplevert. Voordat de CO₂ toegepast kan worden, worden ganzen in de ruiperiode samengedreven in vangmiddelen zoals een vangkraal. De ganzen zullen bijgedreven worden over water en land. Aangezien dit de enige methode is om CO₂ te kunnen toepassen, is het gebruik ervan onlosmakelijk verbonden aan het middel CO₂.

Op grond van het bovenstaande menen wij dat het bijedrijven, vangen en vervolgens toepassen van CO₂ een geschikte methode is voor de beoogde populatiereductie van de standganzen ten behoeve van het voorkomen van schade aan gewassen en ter bevordering van de veiligheid van het luchtverkeer.

Honden

Honden, niet zijnde lange honden, zijn aangewezen als toegestaan middel voor het vangen of doden van vogels in artikel 3.9, eerste lid, onder b van het Bnb. Honden zullen bij de uitvoering van deze opdracht uitsluitend ingezet worden voor het bijedrijven van de ganzen in een bepaalde richting. Bij uitgestrekte terreinen kunnen zij de uitvoerders assisteren. Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling dat de honden ganzen zullen doden.

Samenhangende besluiten

Er kunnen nog andere bepalingen van kracht zijn, op grond waarvan vergunningen, toestemmingen, ontheffingen of meldingen benodigd zijn om de opdracht te kunnen uitvoeren. Die mogelijkheid geldt bijvoorbeeld voor de vergunning op grond van de Wet natuurbescherming in het kader van de gebiedenbescherming (Natura 2000). Hiervoor zijn wij bevoegd gezag.

Conclusie

Wij besluiten op grond van artikel 3.18, eerste lid, van de Wet natuurbescherming voor de periode 15 mei tot en met 31 juli 2021 opdracht te geven aan de Faunabeheereenheid Zuid-Holland om door middel van het vangen en doden van ganzen met gebruikmaking van CO₂ de omvang van de populatie van de grauwe gans, Canadese gans en gedomesticeerde grauwe gans in de gehele provincie Zuid-Holland te beperken in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer en ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen.

¹⁵ Zie Richtsnoer Ganzendoden, Raad voor Dierenaangelegenheden, 2012.

DUKE's Carbon Dioxide

(toelatingsnummer: NL-0012083-0000)

Toegestaan is uitsluitend het professionele gebruik als middel voor het doden van gevangen wilde ganzen op en in de omgeving van luchthavens ter bevordering van de luchtvaartveiligheid, en voor het beheer van ganzen in landbouwgebieden ter voorkoming van vraatschade aan gewassen.

Product type: 15 (avicide)

Werkzame stof: kooldioxide (EC Nr 204-696-9)

Gehalte: 100%

Toelatinghouder: Duke Faunabeheer, Schoepenweg 24, 8243 PX Lelystad, Nederland

Datum van toelating: 1 juni 2015

Het middel mag uitsluitend worden toegepast met instemming van het per locatie bevoegd gezag in het kader van de Flora- en faunawet. Toepassing van het middel moet onderdeel zijn van een geïntegreerd plaagdierbestrijdingsbeleid (IPM). Methoden voor het weren of verjagen van de dieren kunnen hiervan deel uitmaken.

Gebruiksaanwijzing

DUKE's Carbon Dioxide wordt toegepast om ganzen, die overlast veroorzaken, na het vangen te doden. De gevangen ganzen worden in een gesloten ruimte gedurende 5 minuten blootgesteld aan een kooldioxideconcentratie van 70-90%. Deze concentratie moet na maximaal 1 minuut bereikt zijn. Het vervoer van levende ganzen naar de container dient tot een minimum worden beperkt.

Algemene instructie vooraf:

- Om voldoende werkzaamheid te garanderen en onnodig lijden van de ganzen te voorkomen moet de toevoer van kooldioxide in de containers voldoende zijn om de concentratie van 70 tot 90% (v/v) te bereiken binnen 1 minuut. Dat kan bereikt worden door de flow rate en het volume van de containers (bijvoorbeeld door verdelen in compartimenten) op elkaar aan te passen, waarbij rekening wordt gehouden met het aantal ganzen dat gedood moet worden.
- Voordat gestart wordt met het doden van ganzen moet de juiste flow rate ten opzichte van het volume van de gaskamer empirisch worden vastgesteld.

Algemene instructies bij de toepassing van kooldioxide bij het doden van ganzen:

- Controleer aan de druk van de gascilinder of er voldoende kooldioxide beschikbaar is.
- Plaats de ganzen in een afsluitbare container.
- Sluit de container.
- Voer met hiervoor geschikte doseer- en meetapparatuur kooldioxide aan de ruimte toe, totdat na maximaal 1 minuut de doelconcentratie van 70-90% is bereikt. Hiervoor is een kooldioxide detector aan de buitenkant van de container geplaatst.
- Voorkom bevriezing van de toevoerslangen door expansie van het gas.
- Sluit de toevoer van kooldioxide af en wacht minimaal 5 minuten.
- Controleer of de dieren overleden zijn, via een observatieuik of -venster.

- Indien de dieren overleden zijn, open dan de container in de buitenlucht of op een andere goed geventileerde plaats, zodat de kooldioxide kan ontsnappen. Wacht met betreden van de container tot de concentratie in de container gedaald is tot beneden 5000 ppm (0,5%).
- Voer de dode ganzen af naar de eindbestemming.

Nadere instructies voor de veiligheid van de werknemer:

- Wordt de container in een gesloten ruimte geopend, dan dient het volume van deze ruimte minimaal 180 maal het volume van de container te bedragen, zodat de 8 uur grenswaarde voor kooldioxide niet wordt overschreden.
- In incidentele gevallen indien de container of de ruimte waarin de container staat tijdens of korte tijd na beëindiging van de werkzaamheden betreden moet worden, dient een meting van de kooldioxideconcentratie uitgevoerd te worden met een persoonlijke kooldioxidedetector. Indien de concentratie kooldioxide de 15 minuten grenswaarde overschrijdt dienen geschikte persoonlijke beschermingsmiddelen gebruikt te worden.
- Als grenswaarde voor het betreden van de ruimte worden de beroepsmatige blootstellingslimieten voor kooldioxide gehanteerd: MAC-TGG 15 minuten: 15000 ppm (1,5%) en MAC-TGG 8 uur: 5000 ppm (0,5%).

Risico's en waarschuwingen

WAARSCHUWING

Bevat gas onder druk;
kan ontploffen bij verwarming.
Verstikkend in hoge concentraties.

OPSLAG

Op een goed geventileerde plaats bewaren.

Opslagcondities

Cilinders goed vastzetten om omvallen te voorkomen. Bewaar de houder beneden 50°C in een goed geventileerde ruimte. Houdbaarheid: 5 jaar.

Binnendringen van vocht in de houder moet worden voorkomen. Voorkom terugstroming in de houder. Gebruik goed gespecificeerde apparatuur die geschikt is voor dit product, bij de toegepaste druk en temperatuur. Raadpleeg uw leverancier in geval van twijfel. De installatie regelmatig op lekkage controleren. Raadpleeg de instructies van de leverancier, hoe om te gaan met de houder.